

DSS

Miljørappport 2020

Grønne departementer

Miljøvennlig departements-
virksomhet moderniserer og
effektiviserer staten

Departementenes sikkerhets-
og serviceorganisasjon i samarbeid
med departementene

Innhold

Departementsfellesskapet felles miljøpolicy... 5	Hva er EMAS? 12
	Mer effektivt miljøarbeid..... 12
Miljøledelse..... 6	Samarbeid..... 13
Organisering og beslutningstaking.....6	Internt samarbeid 13
Strategisk forum7	Avfall 13
Tjenesteforum7	Energi..... 13
Operativt miljøarbeid7	
Ledelsens gjennomgåelse.....7	Miljøresultater 14
Deltakere av departementsfellesskapets	Avfall 15
EMAS-arbeid8	Flyreiser 22
Forpliktelser og krav9	Anskaffelser 24
	Innkjøp 24
Miljømål 10	Øvrige miljøindikatorer 26
Avfall 10	Bygningenes klimafotavtrykk..... 28
Reduksjon i totale avfallsmengder 10	Miljøindikatorer og datatilgang 28
Øking av kildesorteringsgrad 10	
Innkjøp..... 10	
Anskaffelser 10	
Miljøkrav i anskaffelser 10	
Flyreiser 10	
Reduksjon av flyreiser..... 10	
Miljøkartlegging..... 11	

Departementsfellesskapet felles miljøpolicy

.....

Departementsfellesskapet skal ved god miljøledelse kontinuerlig forbedre miljøprestasjonen og bidra til et bærekraftig samfunn ved å redusere overforbruk, unngå unødvendig forurensning, og fremme innovasjon og klimavennlige løsninger.

Departementsfellesskapet arbeider målrettet med å forbedre miljøprestasjonen. Høsten 2010 vedtok departementene og Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) å etablere et felles miljøledelsessystem i henhold til kravene i EUs EMAS-forordning. Prosjektet ble kalt Grønne Departementer. Alle departementene og DSS er nå en del av prosjektet.

Miljøledelsessystemets overordnede oppgave er å være departementsfellesskapets verktøy for å forbedre miljøprestasjonen og å begrense departementsdriftens negative miljøpåvirkning.

Illustrasjon: iStock/PavelVinnik

Miljøledelse

.....

Systematisk arbeid for kontinuerlig forbedring av miljøprestasjonen og miljøledelsessystemet

EMAS er en forkortelse for Eco-Management Audit Scheme, og er en frivillig ordning for miljøledelse. I henhold til EMAS er miljøledelse i departementsfellesskapet et samarbeid mellom departementene og DSS.

Miljøledelsessystemet er avgrenset til driften av departementsfellesskapet. Arbeidet fokuserer derfor på forbedring av miljøprestasjon i driftsrelaterte prosesser og oppgaver, DSS, departementene og SMKs kjerneoppgaver holdes utenfor.

Det er likevel viktig å være bevisst departementsfellesskapets rolle i samfunnet, da dette kan ha innvirkning på miljøarbeidet. Både med tanke på å sette begrensninger, men også å gi muligheter.

Organisering og beslutningstaking

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) er hovedleverandør av administrative fellestjenester til departementsfellesskapet, og miljøledelse er en av disse tjenestene.

Den øverste beslutningsmyndigheten for de administrative fellestjenestene ligger hos regjeringen og Kongen i statsråd.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) er gjennom rollen som etatsstyrer for DSS tillagt en koordinerings- og samordningsfunksjon på vegne av departementsfellesskapet. Dette ansvaret innebærer også at KMD gis beslutningsmyndighet til å treffe beslutninger på vegne av fellesskapet, men det er samtidig et mål å etablere konsensus om felles prioriteringer.

EMAS-arbeidet følger den generelle styrings- og beslutningsmodellen for administrative fellestjenester i departementsfellesskapet som er illustrert under:

Modellen består av 3 nivåer:

- > Kommunal- og moderniseringsdepartementet som etatsstyrer
- > Strategisk forum – det sentrale samordningsorganet for styring og utvikling av administrative fellestjenester i departementsfellesskapet
- > Tjenesteforum – faglig medvirkning og diskusjon, oppfølging av de enkelte tjenestene

I tillegg finnes et miljønettverk på et operativt nivå. Her foregår det daglige samarbeid mellom departementene og DSS, herunder faglig nettverk for DSS og departementenes miljøkontakter.

Strategisk forum

Strategisk forum er KMDs viktigste rådgivningsorgan i styringen og utviklingen av fellestjenestene. Strategisk forum er opprettet for å ivareta ansvar og medvirkning på et strategisk nivå. Overordnede problemstillinger omkring drift og utvikling av tjenestene drøftes i forumet, herunder spørsmål om finansiering av tjenestene.

Ledelsens gjennomgang av status på miljøarbeidet utføres årlig i strategisk forum.

Strategisk forum er sammensatt av ekspedisjonssjefene i alle administrasjonsavdelingene i departementene og SMK og ledes av KMD v/ekspedisjonssjefen i Statsforvaltningsavdelingen.

Tjenesteforum

Hensikten med Tjenesteforaene er å sikre god faglig medvirkning fra departementene/SMK i utviklingen av fellestjenestene. Det er her den faglige diskusjonen om utvikling av tjenestene ofte vil starte og Departementene deltar her normalt på seksjonsledernivå. Møtene i tjenesteforaene skal:

- > Prioritere forslag til endringer og videreutvikling av tjenestene i tjenestekatalog
- > Drøfte behov og anbefale prioriteringer for nye tjenester
- > Vurdere kvalitet og nytte av tjenesteleveransene

Tjenesteforaene har ingen selvstendig beslutningsmyndighet. Sakene som drøftes der kan enten tas direkte til KMD for beslutning eller løftes videre opp til Strategisk forum.

Operativt miljøarbeid

I tillegg til foraene beskrevet over, koordinerer DSS det daglige miljøsamarbeidet med departementene gjennom et faglig nettverk. Nettverket ledes av miljøleder i DSS og hvert departement stiller med sine miljøkontakter. En del av dette koordinerende ansvaret er at DSS blant annet arrangerer interne revisjoner, driver miljørapportering og avholder ledelsens gjennomgang på vegne av departementsfellesskapet.

Ledelsens gjennomgåelse

DSS faciliterer og organiserer ledelsens gjennomgang i strategisk forum hvert år. Her vil departementsfellesskapets miljøår gjennomgås på overordnet nivå. Miljøkontaktene i departementene og miljøleder i DSS vil på eget initiativ orientere intern ledelse om departements- og DSS spesifikke miljøforhold årlig.

Deltakere av departementsfelleskapets EMAS-arbeid

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD)

Akersgata 64, Oslo

Har ansvaret for politikken knyttet til arbeidsmarked, arbeidsmiljø, pensjoner og velferd.

Barne- og familiedepartementet (BFD)

Akersgata 59, Oslo

Har ansvar for barn og unges oppvekst- og levekår, familie og samliv, tro og livssyn og forbrukerpolitikk.

Finansdepartementet (FIN) Akersgata 40, Oslo

Har ansvaret for å planlegge og iverksette den økonomiske politikken, budsjettpolitikken, skatte- og avgiftspolitikken, finansiell stabilitet og forvaltningen av Statens Pensjonsfond.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD)

Gullhaug Torg 4a, Oslo

Har ansvar for rettsvesenet, kriminalomsorgen, politi- og påtalemyndigheten, redningstjenesten, samfunnssikkerhet, utlendingsmyndigheter og polarområdene.

Kunnskapsdepartementet (KD) Kirkegata 18, Oslo

Har ansvar for barnehager, grunnskole, kulturskole, videregående opplæring, fagskoleutdanning, høyere utdanning, voksnes læring og kompetansepolitikk. Har også ansvar for forskning og integrering.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Teatergata 9, Oslo

Har det overordnede ansvaret for at befolkningen får gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester.

Klima- og miljødepartementet (KLD)

Kongens gate 18, Oslo

Ivaretar helheten i regjeringens klima- og miljøpolitikk.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

(KMD) Akersgata 59, Oslo

Har ansvaret for bostedspolitikken, plan- og bygningsloven, kommuneøkonomi og lokalforvaltning, IKT- og forvaltningspolitikk, regional- og distriktspolitikk, valg gjennomføring, statlig arbeidsgiverpolitikk, samer og nasjonale minoriteter, kart- og geodatapolitikken. Moderdepartement til DSS.

Kulturdepartementet (KUD) Grubbegata 1, Oslo

Har ansvar for den statlige politikken og forvaltningen på områdene kultur, likestilling og diskriminering, opphavsrett, medier, idrett, frivillig virksomhet og pengespill og lotteri.

Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Teatergata 9, Oslo

Har hovedansvaret for mat- og landbrukspolitikken. Det omfatter arealforvaltning, jord- og skogbruk, husdyrhold, reindrift og utvikling av nye næringer med utgangspunkt i landbruket.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

Kongens gate 8, Oslo

Har ansvaret for å utforme en framtidsrettet nærings- og sjømatpolitikk.

Olje- og Energidepartementet (OED)

Akersgata 59, Oslo

Hovedoppgaven er å tilrettelegge en for en samordnet og helhetlig energipolitikk.

Samferdselsdepartementet (SD) Akersgata 59, Oslo

Har det overordnede ansvaret for rammevilkår for post- og televirksomhet, for luftfarts-, veg- og jernbanesektoren, for riksvegferjene, kystforvaltningen og havne- og sjøtransportpolitikken.

Forsvarsdepartementet (FD) Glacisgata 1, Oslo

Har ansvar for utforming og iverksetting av norsk sikkerhet- og forsvarspolitikken.

Utenriksdepartementet (UD) 7.juni-plassen 1, Oslo

Hovedoppgave er å arbeide for Norges interesse internasjonalt.

Statsministerens kontor (SMK) Glacisgata 1, Oslo

Har ansvaret for å samordne og lede arbeidet i Regjeringen.

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) Akersgata 59, Grubbegata 14, Møllergata 17, Y-blokka, Teatergata 5 og Akersgata 64, Oslo

Leverer fellestjenester for departementene og Statsministerens Kontor, ved kjøp eller egen produksjon. Dette omfatter bl.a sikkerhetstjenester, renholdstjenester, digitale tjenester og formidlingstjenester, samt miljøledelse.

Forpliktelser og krav

Alle relevante krav gjeldende ytre miljø som berører departementfellesskapets drift vurderes kontinuerlig gjennom samsvarevalueringer. Den fullstendige og detaljerte oversikten over alle krav departementfellesskapet vurderer samsvar mot gjennomgås årlig under eksterne revisjoner.

Med krav menes lovkrav, forskriftskrav, kontraktskrav, avtalekrav, forpliktelser og standardkrav, som vår virksomhet må ta til følge og vise samsvar til.

Under følger sentrale lov- og forskriftskrav, gjengitt på lov- og forskriftsnivå, som departementfellesskapet vurderer samsvar med:

- > Forurensningsloven, kapittel 2, 5, 6
- > Produktkontrollloven, §§3-3a
- > Miljøinformasjonsloven, kapittel 2 og 3
- > Lov om offentlige anskaffelser
- > Avfallsforskriften, kapittel 11
- > Forskrift om offentlige anskaffelser, kapittel 7
- > Produktforskriften, kapittel 6

Illustrasjon: iStock/Getty Images

Miljømål

.....

Departementene, SMK og DSS har miljømål som reflekterer felles ambisjoner

Avfall

Reduksjon i totale avfallsmengder

Departementsfellesskapet skal innen 2025 redusere den totale avfallsmengden med 20 %, sammenlignet med avfallsmengden i 2018

Øking av kildesorteringsgrad

Departementsfellesskapet skal innen 2025 oppnå en kildesorteringsgrad på 60 %

Det produseres årlig store mengder avfall i regjeringskvartalet og ved de andre departementsadressene. Avfall er en ressurs på avveie, og departementene, SMK og DSS skal fokusere på avfallsreduksjon, kildesortering og gjenvinning i vår daglige drift.

Innkjøp

Departementsfellesskapet skal innen 2025 ha en samlet andel miljømerkede innkjøp på 30 % innenfor produktkategoriene forbruksartikler og møbler

Departementene, SMK og DSS gjør avrop på rammeavtaler og foretar innkjøp for store summer hvert år. Det er viktig når det arbeides med å stille miljøkrav i anskaffelsesprosessen at ansatte som foretar konkrete innkjøp fra disse avtalene følger opp miljøkravene, ved å velge de mest miljøvennlige alternativene. Markedsmakten i anskaffelsesprosessen utgjør først en reell forskjell om vi velger de produktene som belaster miljøet minst ved innkjøp.

Anskaffelser

Miljøkrav i anskaffelser

Alle rammeavtaler skal ha et uttrykt krav til miljø. I avtaler som har stor negativ miljøpåvirkning skal miljø inngå som et av tildelingskriteriene

Departementene, SMK og DSS kjøper varer og tjenester for store summer hvert år. Videre fremforhandler DSS rammeavtaler på vegne av departementene og Statsministerens Kontor. Omfanget av dette gir markedsmakt, og makt forplikter. Anskaffelser påvirker miljøet på mange måter, avhengig av hvilke produkter og tjenester som etterspørres. Å stille miljøkrav i anskaffelser bidrar til å fremme utviklingen og sikre etterspørsel av mer miljøvennlige produkter og tjenester.

Flyreiser

Reduksjon av flyreiser

Departementsfellesskapet skal innen 2025 redusere den totale andelen flyreiser for embetsverket

Departementenes og SMKs kjerneoppgaver nødvendiggjør en del reisevirksomhet som medfører utslipp av klimagasser og redusert luftkvalitet. Dette gjelder både reiser ansatte foretar og reiser besøkende gjennomfører. Alle flyreiser som gjennomføres er ikke like nødvendige. Departementsfellesskapet ønsker at alle flyreiser skal være nødvendige reiser.

Miljøkartlegging

For å bestemme hvordan departementsfellesskapet påvirker miljøet, har alle aktiviteter relatert til departementsdriften blitt vurdert fra etablerte kriterier i en miljøkartlegging. På denne måten finner man frem til hvilke deler av departementsdriften som påvirker miljøet mest. Miljøkartleggingen gjennomføres hvert tredje år, eller ved større endringer i departementsfellesskapets drift og omfang. Bakgrunnen for gjentatt gjennomgang av kartleggingen er å sikre at miljøledelsessystemet alltid fokuserer arbeidet på de delene av driften som til enhver tid belaster miljøet mest. Siste miljøkartlegging ble gjennomført i 2018, og vil gjennomføres igjen i 2021.

Miljømålene reflekterer de vesentlige miljøaspektene som departementsfellesskapet har vurdert som mest tilgjengelig for forbedring, i tillegg til størst miljøpåvirkning. Departementsfellesskapet erkjenner at vi påvirker miljøet på langt flere måter enn hva våre miljømål peker på.

Departementene, SMK og DSS deler miljømål og samarbeider om å nå miljømålene som reflekterer den kollektive ambisjonen departementsfellesskapet har satt seg.

Illustrasjon: iStock/Osadiemus

Hva er EMAS?

.....

EMAS er en frivillig ordning for miljøledelse

EMAS (Eco-Management Audit Scheme) ble opprettet i 1997. Norske virksomheter kan delta i ordningen gjennom EØS-avtalen.

EMAS bygger på kravene i ISO 14001-standard, men har også ytterligere krav. Eksempler på dette er:

- > Krav til offentliggjøring av årlig miljøredokumentasjon/miljørapport
 - > Hvor en framstilling av årlige, målbare miljømessige endringer fremvises

Krav til at miljøprestasjonen vurderes ved en gjennomgang i ledelsen, og krav til at interne revisjoner av miljøledelsessystemet gjennomføres.

Krav til at virksomheten arbeider for at øvrige leverandører og kontraktører er iforstått med kontraktsholders miljøpolicy og rutiner i den grad dette er mulig.

Mer effektivt miljøarbeid

For departementsfellesskapet betyr EMAS-godkjenning at miljø er inkludert som en viktig faktor i beslutninger for departementsdriften.

Et velfungerende miljøledelsessystem fungerer som et verktøy som lar departementsfellesskapet arbeide systematisk, hensiktsmessig og målrettet mot å forbedre miljøprestasjonen i departementsdriften.

Samarbeid

.....

Departementene, SMK og DSS har ulike roller i departementsfellesskapet, men er avhengig av hverandre for å forbedre miljøprestasjonen. Et godt samarbeid mellom DSS, SMK og departementene, med våre gårdeiere, og med våre underleverandører er en forutsetning for at vi når våre mål innenfor miljø.

Internt samarbeid

DSS som departementenes og SMKs hovedtjenesteleverandør tilbyr et bredt spekter av tjenester til departementene. God tjenestesutvikling avhenger av nært samarbeid med kunden, og DSS utvikler stadig bedre og mer miljøvennlige tjenester på bakgrunn av dette samarbeidet med departementene og SMK.

Samarbeidet mellom DSS, SMK og departementene ligger sentralt i miljøledelsessystemet og det tette avhengighetsforholdet er et viktig premiss for kontinuerlig forbedring av vår felles miljøprestasjon.

Energi

Departementene og DSS er leietakere hos Statsbygg. Statsbygg har et miljøstyringssystem som følger ISO14001 og har blant annet ambisiøse miljømål for energieffektivisering av sine bygg. Dermed ivaretar Statsbygg miljøprestasjonen til bygningsmassen.

Avfall

For å nå våre miljømål innen avfallsreduksjon og kildesortering, er et godt samarbeid mellom flere aktører helt nødvendig. Kildesorteringsbeholderne i kontorlokalene, avfallslogistikken med henting av avfall samt dialogen med underleverandører og renovatør er avgjørende for om vi når våre mål eller ikke.

Miljøresultater

.....

Tall og fakta for nøkkelområder i departementsfellesskapets miljøarbeid

Miljøarbeidet i departementsfellesskapet avgrenses til den daglige driften av departementene. Miljø er viktig for departementene og regjeringen, og miljøvennlig drift av departementsfellesskapet er en naturlig følge av dette.

Statistikken som presenteres viser progresjonen mot miljømålene, samt prestasjonen innenfor nøkkelområder som EMAS-forordningen pålegger oss å holde oversikt over.

2020 har vært et annerledes år med pandemien som har påvirket store deler av driften i departe-

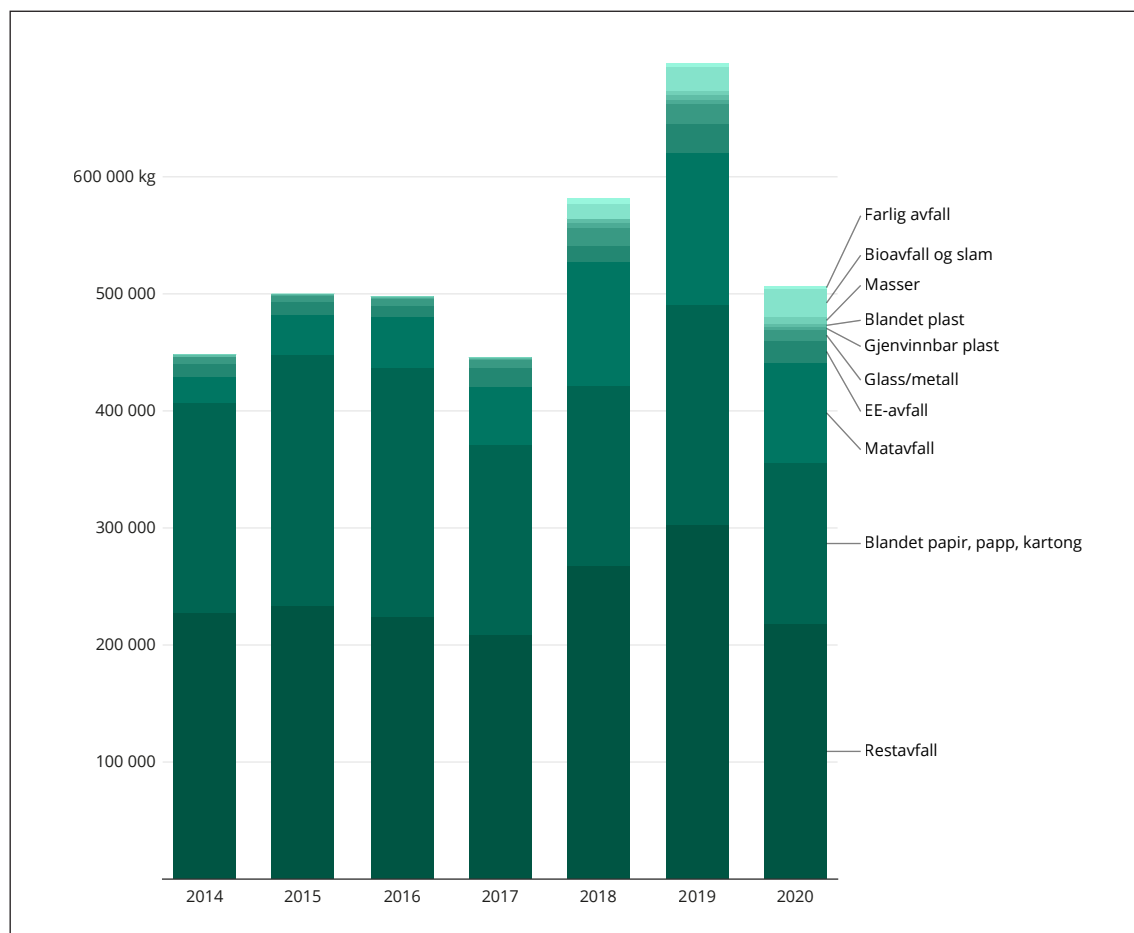
mentsfellesskapet. Det har ført til redusert kontorvirksomhet og økt hjemmekontor tilværelse enn tidligere. I tillegg har 2020 vært et unntaksår når det kommer til de fleste miljøområdene det måles på. Dermed bør dette taes i betraktning når man ser på datagrunnlaget, og spesielt trender fra miljøresultatene.

Illustrasjon: iStock/Tatyana Bezrukova

Avfall

Figur 1. Totale avfallsmengder.

Grafikken viser totale avfallsmengder i kg fordelt på fraksjoner mellom 2014 og 2020. Tallene inkluderer alle departementene og DSS.
Grafikk DSS

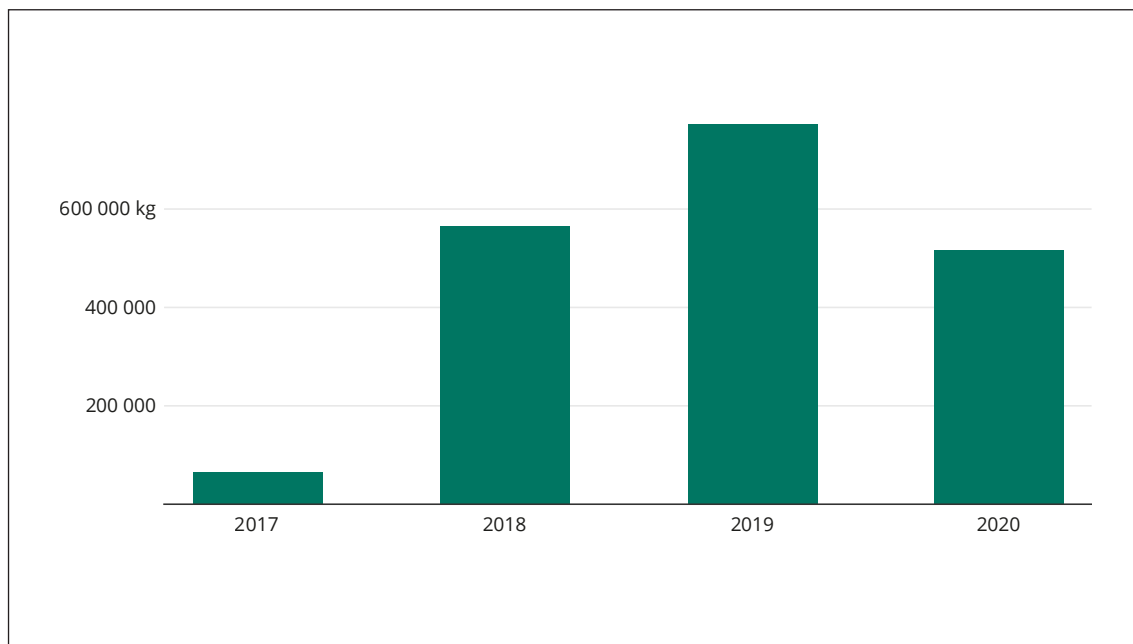
Departementsfellesskapet har et todelt fokus på avfall. For det første, skal total mengde avfall minimeres. For det andre, skal mest mulig avfall kildesorteres.

Fra 2019 til 2020 er departementsfellesskapets avfallsmengder redusert med 27,4 %. I mengder tilsvarer dette 191 tonn med avfall og er dermed kun 41 tonn unna vårt langsiktige miljømål om å redusere avfallsmengdene med 20% sammenlignet med 2018-nivået. Alle fraksjoner utenom

farlig avfall har sett en betydelig reduksjon. Bakgrunnen for reduksjonen har stor tilknytning med pandemien. De fleste ansatte har hatt hjemmekontor, og de fleste kantiner vært stengt.

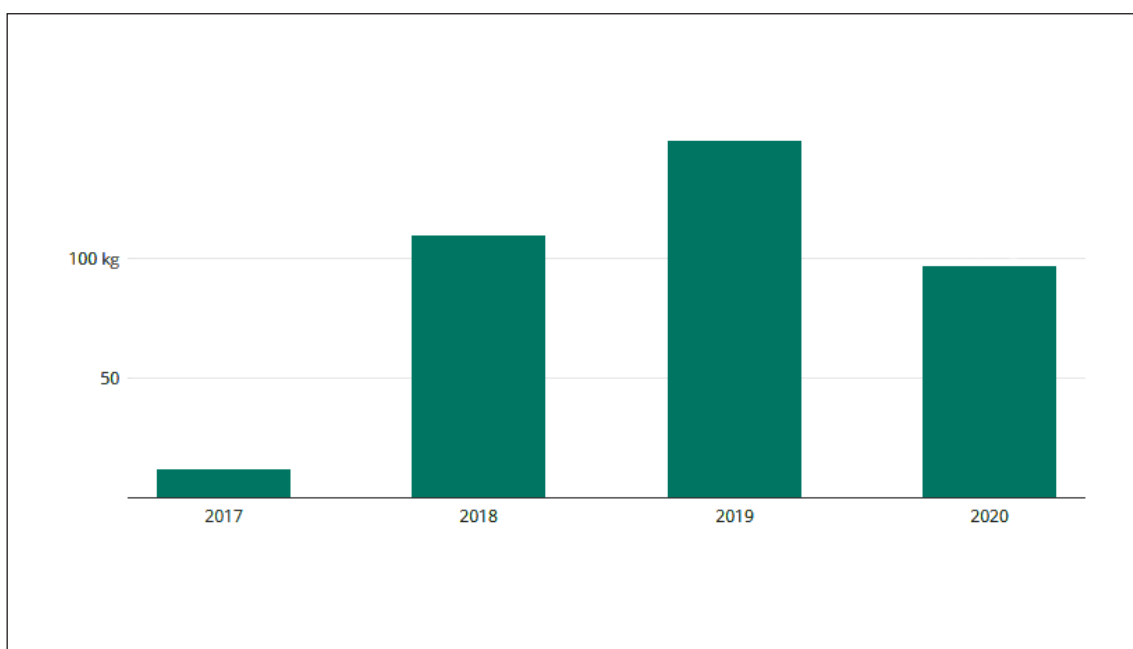
Mye av driftsarbeidet og det tekniske sikringsarbeidet som genererer det meste av farlig avfall i regjeringskvartalet, har blitt opprettholdt i 2020, derfor ser vi tilsvarende reduksjon av denne fraksjonen fra 2019 til 2020.

Figur 2. Sammenlagte avfallsmengder (totale avfallsmengder).

Fra og med 2018, inkluderer tallene alle departementene og DSS. Grafikk DSS

Figur 3. Sammenlagte avfallsmengder (totale avfallsmengder per årsverk).

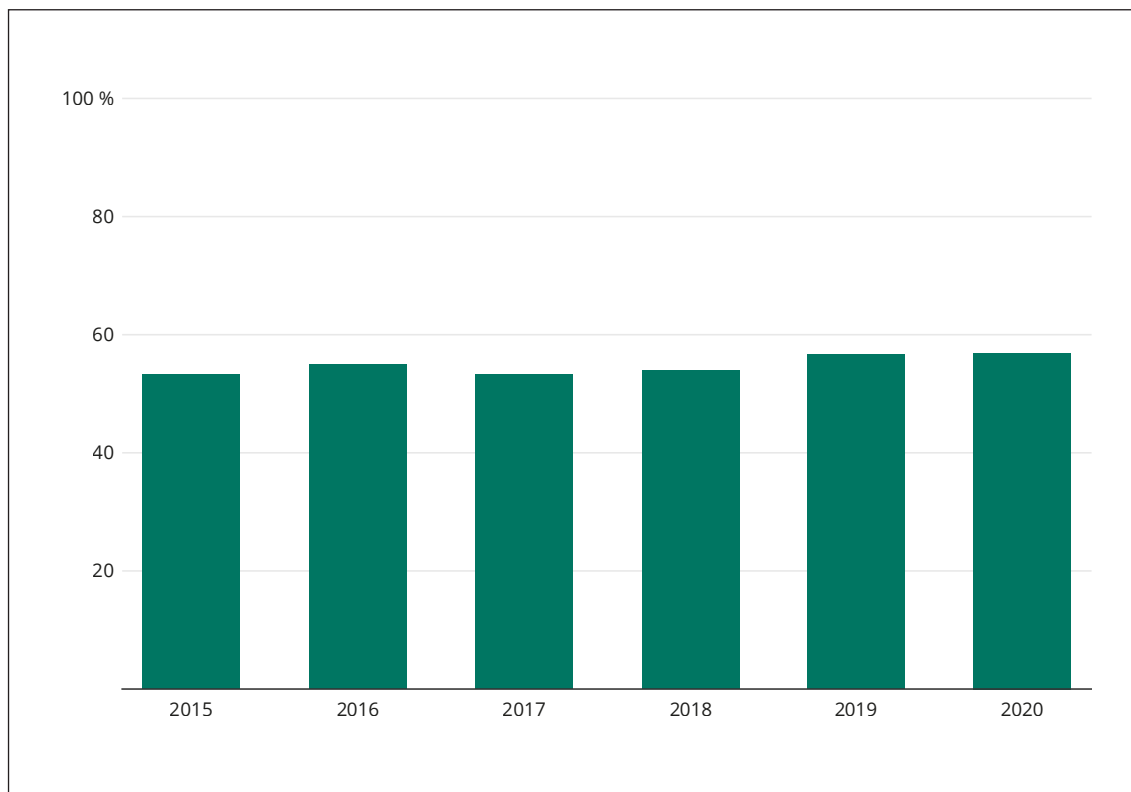

Fra og med 2018, inkluderer tallene alle departementene og DSS. Grafikk DSS

Når den totale avfallsmengden endres, påvirker dette kildesorteringsgraden. Når større reduksjoner skjer kun fra en fraksjon, påvirker det kilde-

sorteringsgraden negativt. Når større økninger i avfallsmengder tilfaller kun en fraksjon vil den påvirkes positivt.

Figur 4. Sammenlagt kildesorteringsgrad.

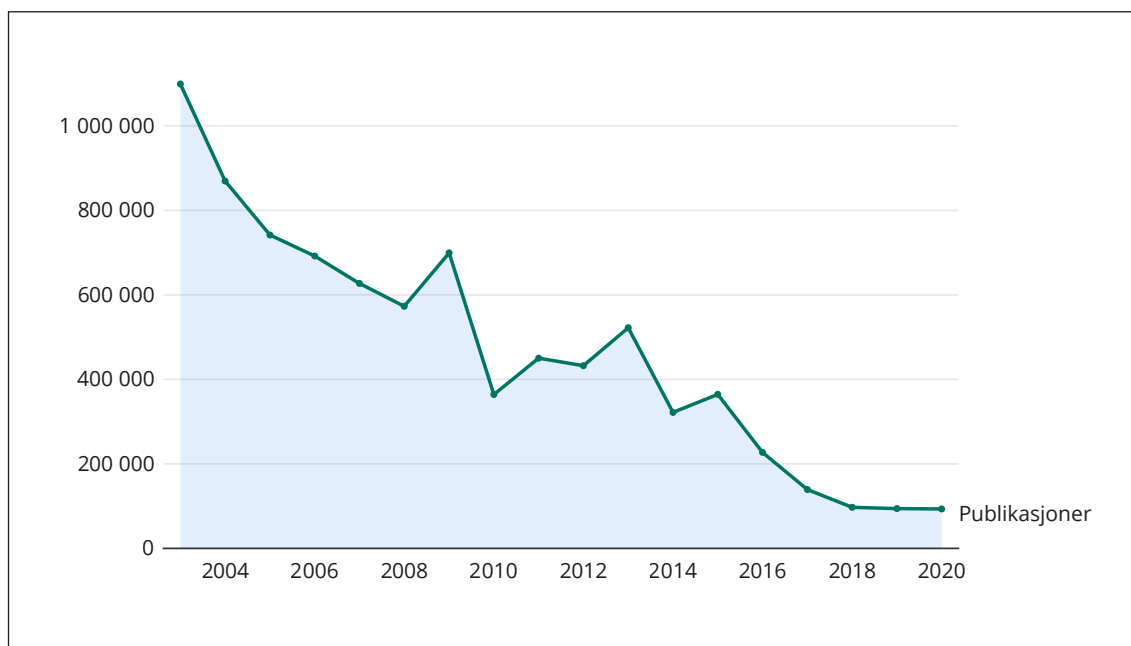

Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

Kildesorteringsgraden i departementsfellesskapet har de siste årene variert svært lite. Variasjonene er større fra henteadresse til henteadresse. Reduksjonen i de totale avfallsmengdene har

skjedd jevnt på tvers av fraksjoner, noe som gjør at kildesorteringsgraden forholder seg tilnærmet uendret fra 2019 til 2020.

Figur 5. Samlet opplag av regjeringsdokumenter.

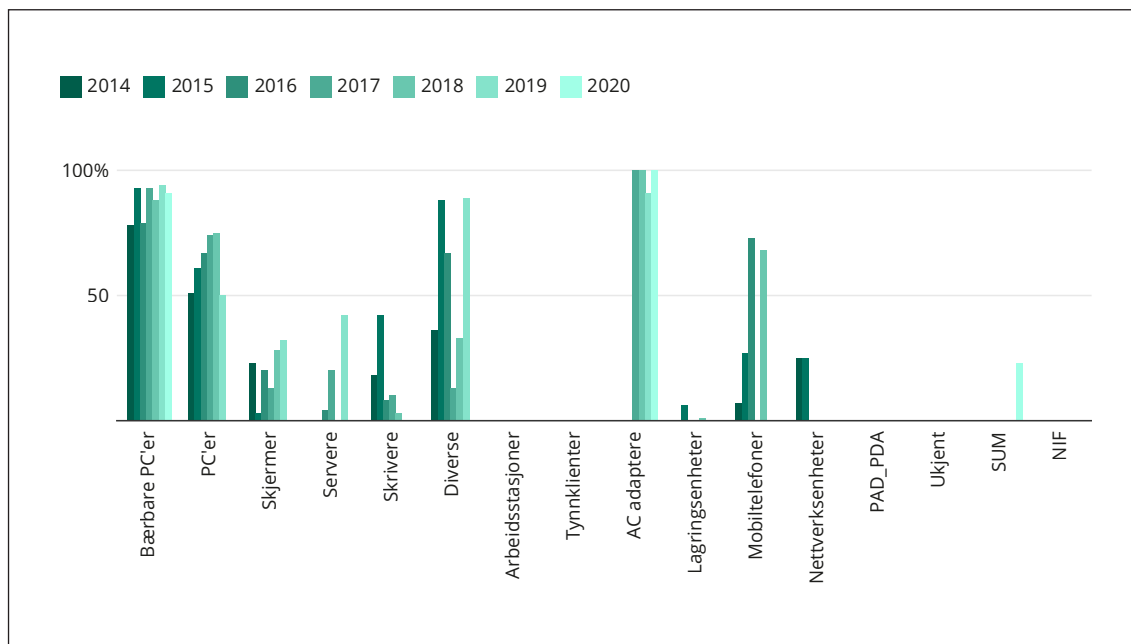

Tallene skisserer årlig samlet opplag til DSS' lager av proposisjoner, stortingsmeldinger og NOUer. Grafikk DSS

Antall opplag av regjeringsdokumenter er gått ned betydelig over flere år. Bakgrunnen for denne nedgangen er at man i større grad har gått over til digitale arbeidsprosesser, som gjør at det trykkes færre fysiske eksemplarer. I dag trykkes det kun fysiske eksemplarer på fore-

spørsel, som igjen bidrar til mindre overskudd som blir til avfall, unødig lagerhold, samt unødvendig ressursbruk i departementsfellesskapet.

Figur 6. Gjenbruksprosent på innlevert IKT-utstyr.

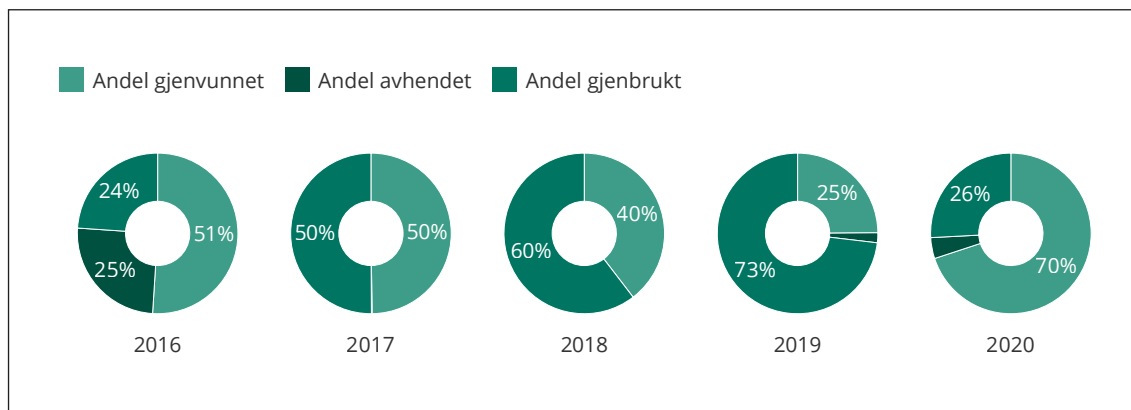

Grafikken viser hvor stor andel av alt innlevert IKT-utstyr som blir gjenbrukt. Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

Med utgangspunkt i IKT-leverandørs miljøregnskap kommer det frem at det er blitt bespart:

- > 87 000 liter vann
- > 133 400 kWh elektrisitet
- > 14 500 kg fossilt brenstoff, 1 276 kg kjemikalier og 40 600 kg CO₂, kun fra våre 53 innleverte bærbare PC'er. For innleverte PC'er og skjermer har departementsfellesskapet i 2020 bespart årlige utslippsmengde tilsvarende 19 biler.

Figur 7. Gjenvinningsprosent og gjenbruksprosent av alt innlevert IKT-utstyr.

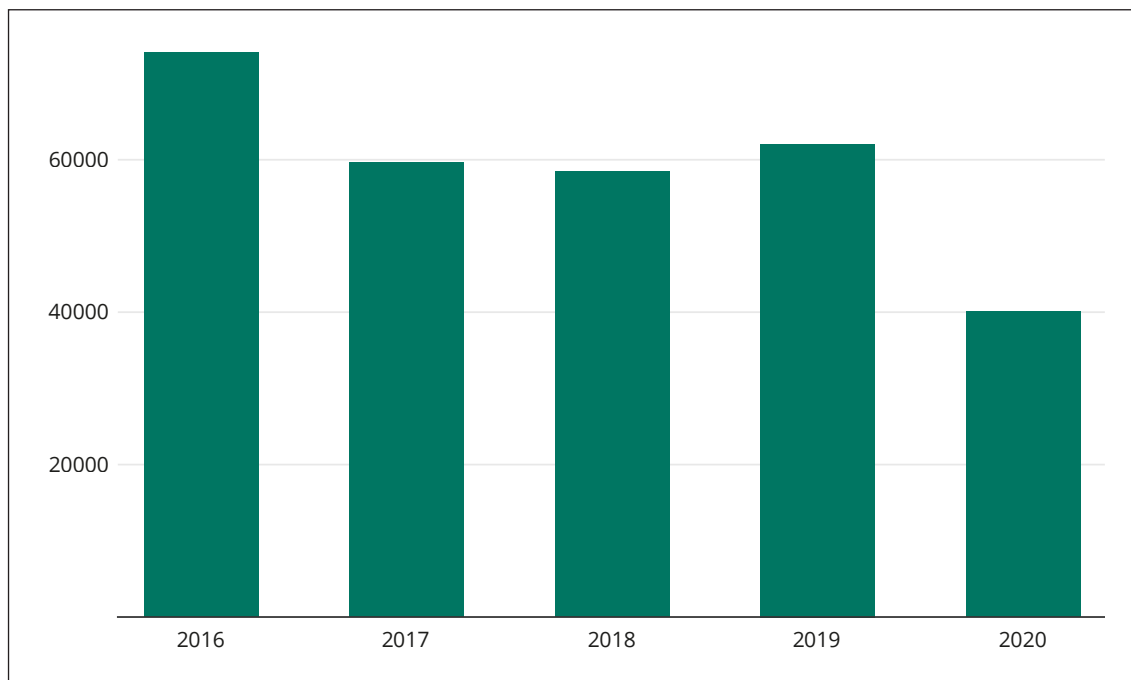

Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

IKT-utstyr i departementsfellesskapet byttes ut i ulike intervaller. Det vil si at det enkelte år ikke er noen innleverte IKT-enheter av gitt type og

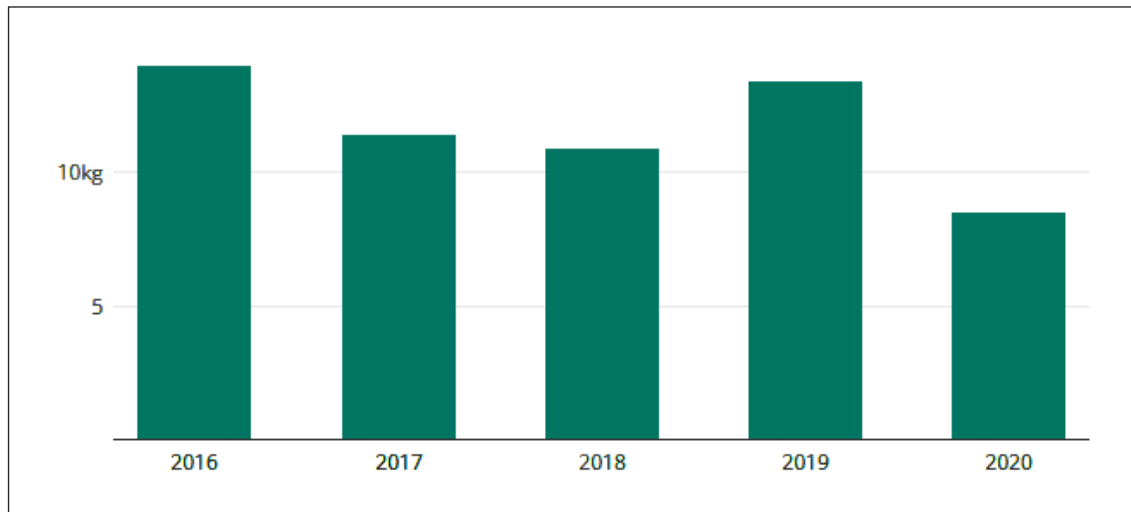
dermed ingen gjenbrukt, mens året etter kan samtlige være levert inn og gjenbrukt.

Figur 8. Innkjøpte mengder kopipapir i kg totalt.

Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

Figur 9. Innkjøpte mengder kopipapir per årsverk.

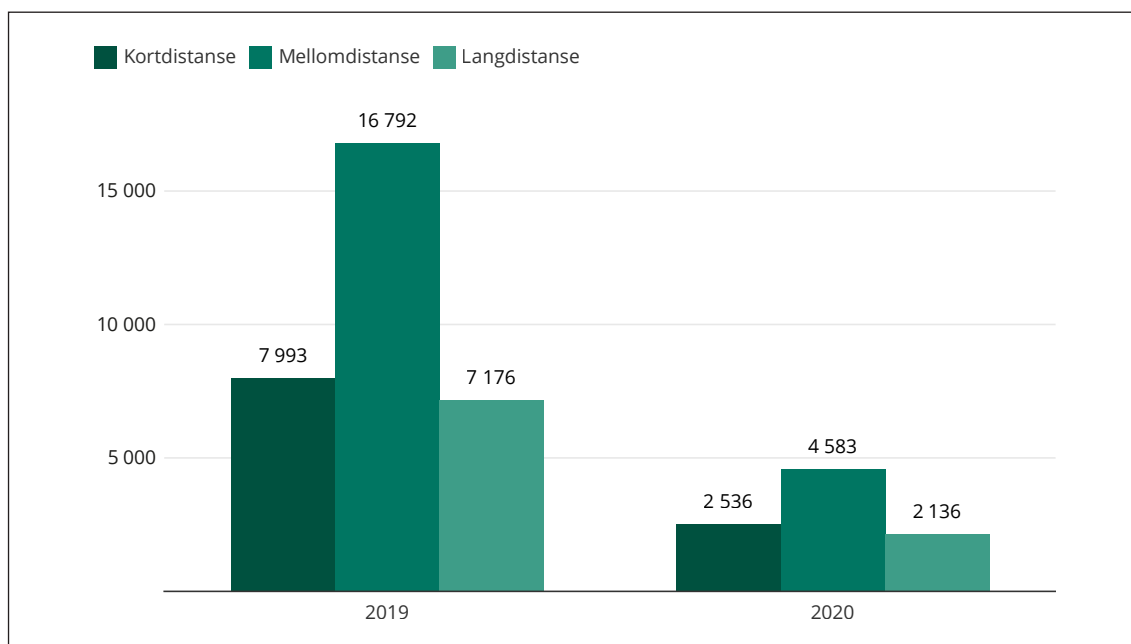
Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

Figur 8 og 9 viser hvor mye kopipapir som er kjøpt inn i departementsfellesskapet mellom 2016 og 2020. Frem til 2019 har innkjøpsmengdene gått ned. I 2019 så vi en økning, på bakgrunn av innlemmelse av Forsvarsdepartementet, Statsministerens kontor og Utenriksdepartementet inn i tallgrunnlaget. I 2020 har totalt innkjøpt

mengde kopipapir redusert med 39 %, og dette tilsvarer 28 532 kg. Samt innkjøpt mengde kopipapir per årsverk har redusert med 5,2 kg. Utbredelsen av hjemmekontor har antagelig mye å si for denne reduksjonen, da hjemmekontoret har tvunget frem bruken av digitale arbeidsprosesser og samhandling.

Flyreiser

Figur 10. Totalt antall flyreiser for embetsverket.

Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

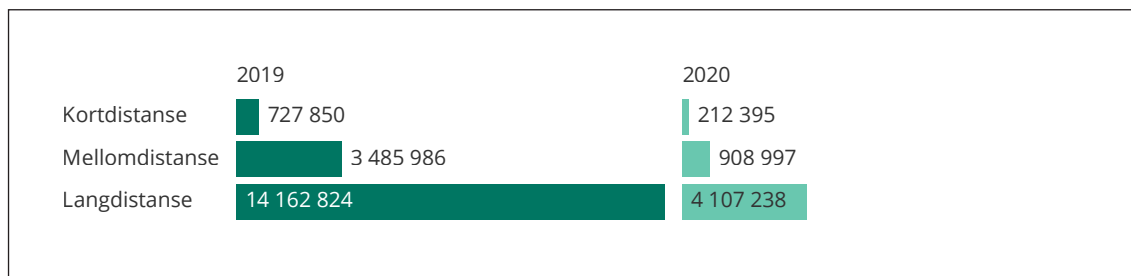
I lys av 2020s ekstraordinære omstendigheter hadde flyreiseleverandøren utfordringer med å få fullstendig oversikt over hvilke reiser som departementsansatte faktisk gjennomførte i 2020. I utgangspunktet førte dette til usikkerhet i tallmaterialet fordi man ikke hadde reelle tall dersom flyreisene ble avbestilt, kansellert eller annullert. Det kan ha vært flere forklaringer for det. Enten at ansatte ikke hadde avbestilt sin booking, eller at det var en forsinkelse i leverandørens registrering av avbestillinger, kanselleringer eller annulleringer.

I en nylig innhenting av oppdatert tallmateriale, har flyreiseleverandøren fått registrert reelle tall

som viser annullerte eller kansellerte elementer. Dermed viser figur 10 antall gjennomførte flyreiser for embetsverket i 2020. Tallene skiller mellom kortdistanse, mellomdistanse og langdistanse. Totale flyreiser i 2019 var 31 961 og i 2020 var det gjennomført 9 255 reiser. Dette viser at flyreisene sank med 22 706 i 2020, som tilsvarer en reduksjon på 71 % sammenlignet med 2019.

På bakgrunn av at departementsfellesskapets flyreiseleverandør har endret rapporteringmetode for flyreiser i perioden fra 2018 til 2019, har vi dessverre ikke tallmateriale lengre tilbake enn 2019.

Figur 11. Utslipp av CO₂ i kg fra flyreiser.

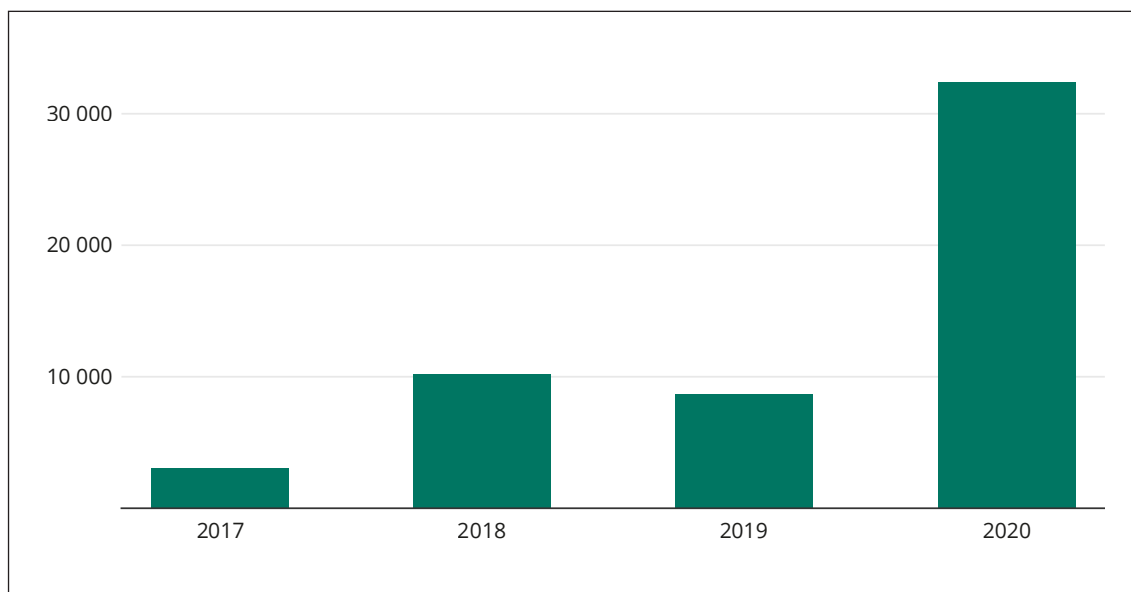

Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

I samsvar med reduserte flyreiser ser vi en betydelig nedgang i utslipp av CO₂ i kg fra gjennomførte flyreiser. Figur 11 skiller mellom kortdistanse, mellomdistanse og langdistanse. Totalt utslipp av CO₂ i 2019 var 18376 tonn og i 2020 lå utslipp på 5228 tonn. Dette viser en reduksjon på 13148 tonn, som tilsvarer en nedgang på 71,5 % sammenlignet med 2019.

På bakgrunn av at leverandør har endret utregningsmetode for karbonutslipp fra flyreiser i perioden fra 2018 til 2019, har vi kun tallmateriale tilbake til 2019.

Figur 12. Antall gjennomførte videokonferansesamtaler.

Tallene inkluderer videokonferansestatistikk for samtaler med en varighet over fem minutter. Tallene inkluderer alle departement og DSS, utenom Forsvarsdepartementet og Statsministerens kontor. Grafikk DSS

Det er ikke mulig å fastslå hvorvidt bruk av videokonferanser har en direkte sammenheng med utviklingen innen antall flyreiser. Vi tror likevel tilbudet om videokonferanse kan være med på å begrense reisevirksomhet i jobbsammenheng.

Pandemien med påfølgende hjemmekontor har gjort at bruken av videokonferanseverktøy har økt betydelig. Antall gjennomførte videokonferansesamtaler i 2019 var 8691 og i 2020 var den 32391. Bruken har økt med 73 % sammenlignet med 2019. I 2020 har videokonferanse blitt

benyttet som et alternativ til flyreiser, noe som har vist seg å være tilstrekkelig i mange tilfeller. I tillegg har videokonferanse blitt et nødvendig verktøy i hverdagen på hjemmekontor.

Det forventes at økt bruk av videokonferanse etter pandemiens slutt vil vedvare, da ansatte som tidligere ikke har benyttet verktøyene nå har gjort seg kjent med det.

Anskaffelser

I 2020 ble det gjennomført 6 anskaffelser hvor det var vurdert å være høy risiko for negativ miljøpåvirkning. Dette var anskaffelse av varer eller tjenester som kan være miljøbelastende (f.eks. i form av utslipp, ikke-fornybare ressurser, kjemikalier m.m.). I disse 6 anskaffelsene ble det stilt miljøkrav i konkurransene i form av krav til miljøledelsessystem hos leverandørene, krav til egenskaper ved produktet/ytelsen og/eller krav til avfallshåndtering og avhending av produkter.

I anskaffelsen av leie og kjøp av kaffemaskiner og kjøp av tilhørende forbruksvarer og tilbehør, ble det bl.a. stilt krav til miljøledelsessystem, medlemskap i returordning og emballasjehåndtering. I tillegg var minimering av miljøbelastningen ved varelevering, service og vedlikehold en del av vurderingen under tildelingskriteriet «Kvalitet» som var vektet 70 % i evalueringen.

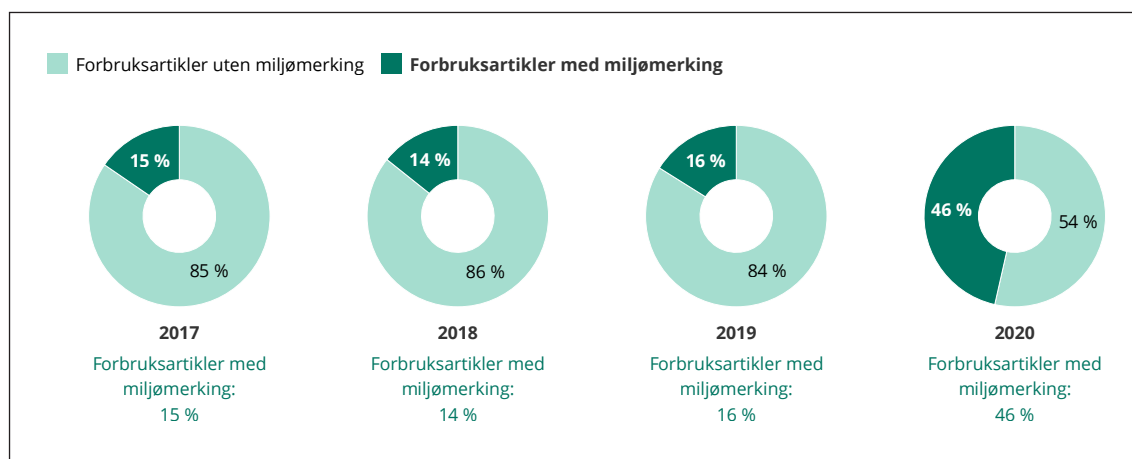
I 2020 ble det gjennomført en anskaffelse av kantinetjenester i departementsfellesskapet, hvor miljø var et eget tildelingskriterie vektet 30 %.

I konkurransen ble det blant annet stilt krav til miljøledelsessystem, CO₂-merking av mat og drikke, andel økologisk utvalg, krav til miljørapportering og matsvinn og matavfallovervåking og krav til palmeoljefri matservering og produksjon.

Kontraktsoppfølging av avtaler vurdert som høy-risiko når det kommer til potensiell miljøbelastning, gjennomføres som en del av årlige intern revisjoner for ytre miljø.

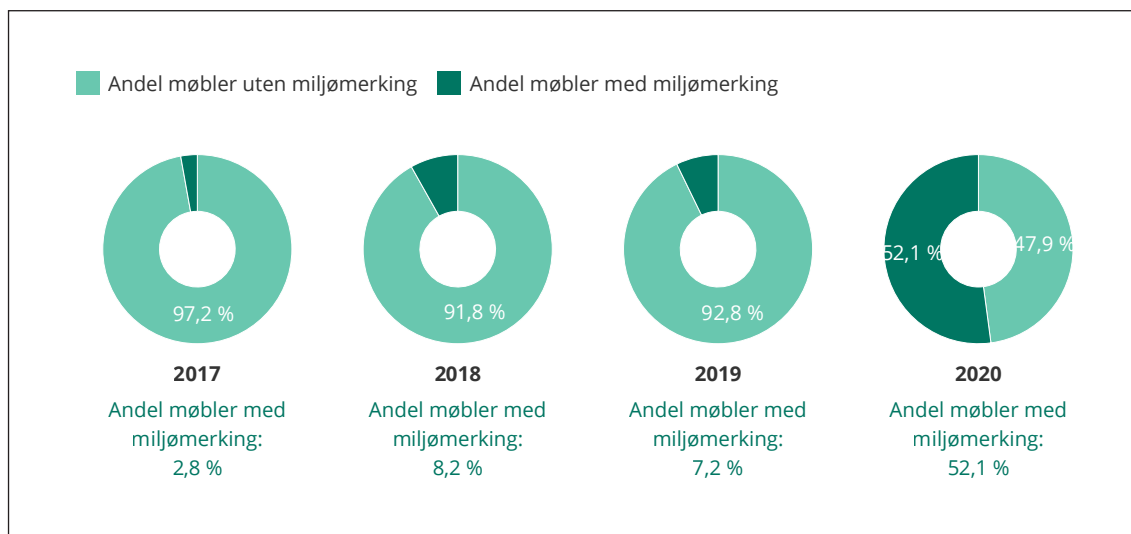
I 2020 ble det gjennomført omfattende risikovurderinger av alle innkjøpskategorier. Hensikten med risikovurderingene var å stadfeste hvilke innkjøpskategorier som ofte hadde miljøbelastning tilknyttet seg, på hvilken måte, og hvilke krav som kan være hensiktsmessige i kommende avtaler. Risikovurderingene har som mål å bidra til å lettere kunne identifisere mulig miljøbelastning fra bestemte avtaler og legge til rette muligheten for å stille hensiktsmessige krav til produktene eller tjenesten.

Figur 13. Innkjøp av forbruksartikler.

Smultringsdiagrammene viser hvor stor andel av innkjøpte forbruksartikler som er miljømerket. Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

Figur 14. Innkjøp av møbler.

Figuren viser andelen miljømerkede møbler og møbeldeler kjøpt inn. Tallene inkluderer alle departementene og DSS. Grafikk DSS

Innkjøp

Departementsfellesskapet har satt som mål å øke andelen miljømerkede innkjøp innenfor produktkategoriene møbler og forbruksartikler til 30 %.

Figur 13 viser hvor stor andel av våre innkjøp av forbruksartikler som innehar en miljømerking. I 2020 ser vi en betydelig økning i miljømerkingsandel, fra tidligere år. Bakgrunnen for dette er flere. Flere departement har siden 2019 gjennomgått sine innkjøpsrutiner for å sikre at miljømerkede alternativer alltid blir vurdert når kopipapir o.l skal fylles opp og færre produkter er blitt kjøpt totalt. De produktene det fremdeles er kjøpt mye av i 2020 er for eksempel kopipapir, te, kaffe ol. Slike produkter har gjerne en miljømerking. De kommende årene vil vise hvovidt det er mulig å opprettholde deler av denne miljømerkingsandelen, i lys av at miljømålet er 30 % andel.

Figur 14 viser en betydelig økning i andel miljømerkede møbelinnkjøp i 2020 sammenlignet med tidligere år. Det er viktig å understreke sammenhengen mellom hvor mye møblement som er kjøpt inn og miljømerkingsandelen. Det er kjøpt betydelig færre møbler i 2020 sammenlignet med de tidligere årene, og dette har nok påvirket resultatene.

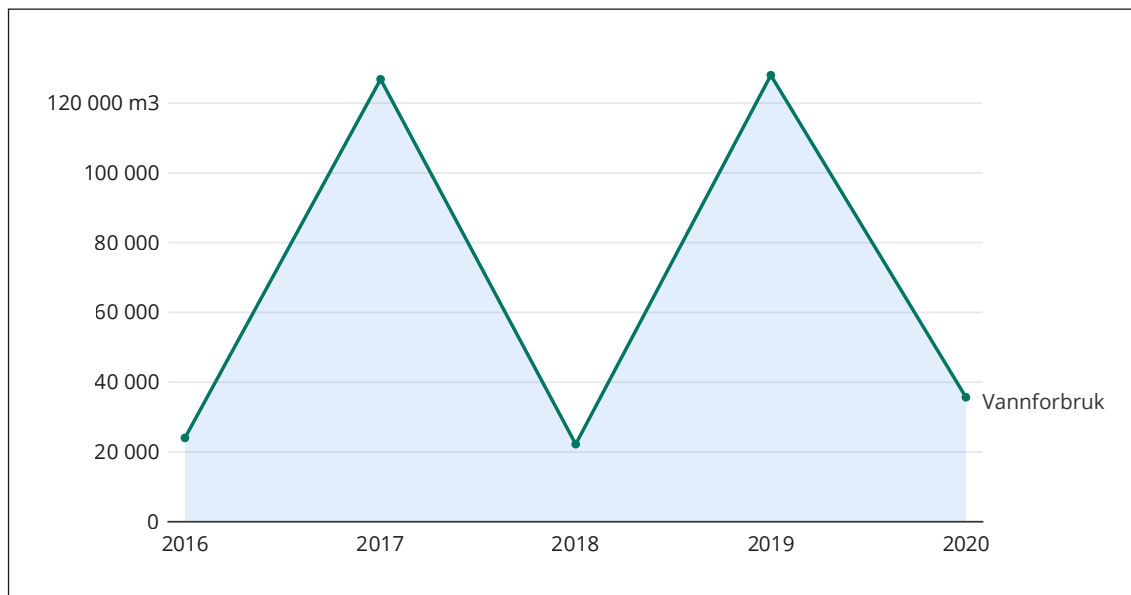
Når det er blitt kjøpt møbler så har det ofte blitt kjøpt miljømerkede møbler. For eksempel, dersom ett departement kjøper en miljømerket stol i hele 2020, tilsvarer det en miljømerkingsandel på 100 prosent. Flere slike tilfeller øker den sammenlagte miljømerkingsandelen for møbelinnkjøp.

Øvrige miljøindikatorer

I tillegg til å holde løpende oversikt over vesentlige miljøaspekt ved departementsfellesskapets drift, krever EMAS forordningen at alle sertifiserte

virksomheter skal overvåke utviklingen innenfor forbruk av vann, energi og vår påvirkning på biologisk mangfold.

Figur 15. Vannforbruk.

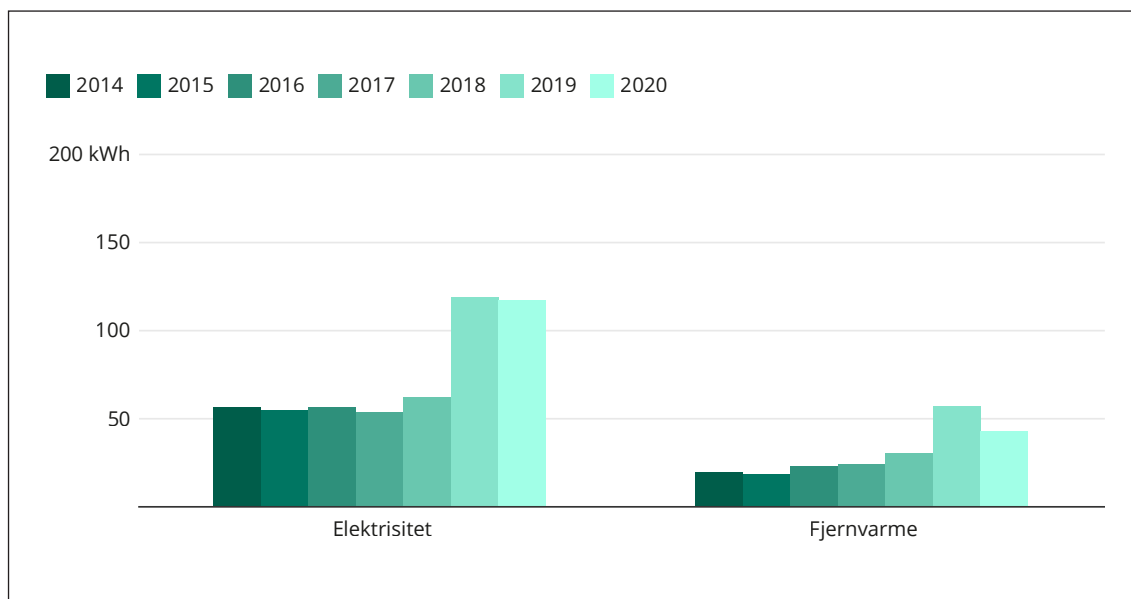

Verdiene er fremsatt i kubikkmeter, og er sammenlagte verdier for departementene og DSS. Datagrunnlaget inkluderer ikke Gullhaug Torg, Kongens gate 8, Kongens gate 18–20, Glacis gate, Kirkegata 18 eller Victoria Terrasse, fra 2016 til 2018. Fra og med 2019 inngår alle departementsbyggene utenom Glacis gate i datagrunnlaget. Grafikk DSS. Kilde Statsbygg

Bakgrunnen for de varierende verdiene i vannstatistikken beror på at i 2017 oppsto det en feil på kjølingen som gjorde store utslag på vannforbruket. Den brå økningen i 2019 skyldes at alle departementene ble inkludert i tallgrunnlaget.

Å holde oversikt over departementsfellesskapets forbruk av vann er noe vi er pålagt igjennom EMAS-forordningen. Som leietaker vil alle tiltak som går på infrastruktur tilknyttet vann eller vannløsninger være et samarbeid mellom departementsfellesskapet og gårdeier.

Figur 16. Energiforbruk per kvadratmeter.

Verdiene er sammenlagte tall for departementene og DSS. Datagrunnlaget inkluderer ikke Glacis gate, Kirkegata 18, Kongens gate 8, Akersgata 64, Gullhaug Torg eller Victoria terrasse fra 2014 til og med 2017. Fra og med 2019 er alle departementsadresser inkludert i tallgrunnlaget, utenom Glacis gate. Grafikk DSS

Som vist i figur 16 har forbruket av energi per kvadratmeter holdt seg på et stabilt nivå. Dette gjelder både strøm og fjernvarme. Bakgrunnen for økningen i 2019 er at Kirkegata 18, Victoria Terrasse, Gullhaug Torg og Kongens gate 8 for første gang ble inkludert i beregningene.

Som huseier for størsteparten av departementsbyggene, har Statsbygg en rekke miljømål knyttet til energieffektivitet. De arbeider kontinuerlig

med å forbedre den grunnleggende infrastrukturen som er direkte avgjørende for hvor mye energi departementsansatte bruker i løpet av en arbeidsdag. Departementsfellesskapets bidrag innebærer gode rutiner for å slå av lys og på innkjøp av utstyr med lavt energiforbruk.

Bygningenes klimafotavtrykk

Ettersom at departementsfellesskapet driver kontorvirksomhet, har driften i liten grad direkte påvirkning på lokalt eller nasjonalt biologisk mangfold. Vi tar likevel høyde for miljøkonsekvensen tap av artsmangfold vil ha, og arbeider derfor for å begrense departementsdriften påvirkning.

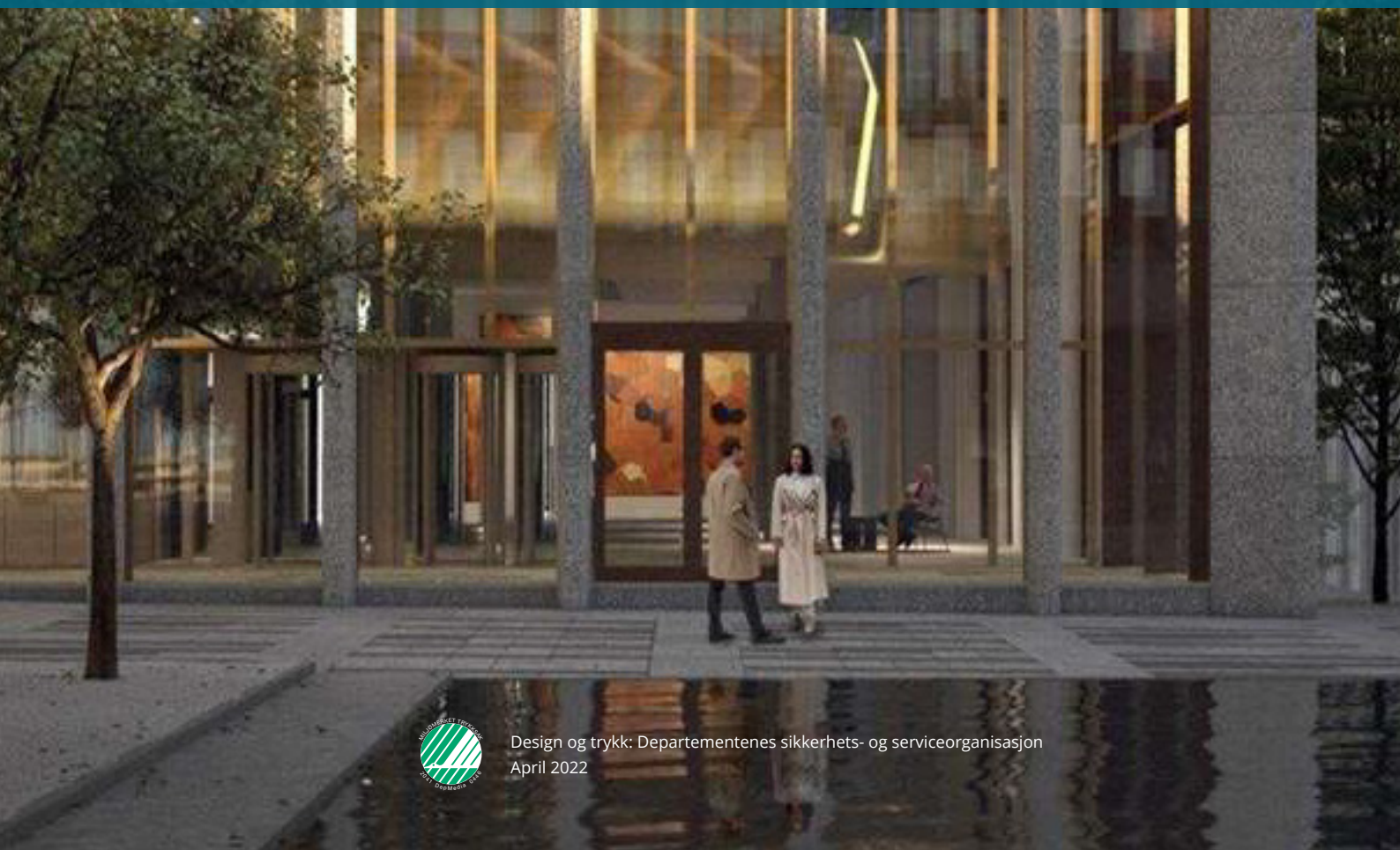
Biodiversitet inngår som en av flere miljøkonsekvenser fra vår aktivitet, og påvirkes av hvilke varer vi kjøper og maten kantine serverer. Det stilles spesifikke krav rettet om biologisk mangfold i kantinekontrakten. Det har også blitt stilt spesifikke krav knyttet til biologisk mangfold i departementsfellesskapets avtale på innvendige planter og blomster.

Utover dette så overvåkes arealet i hvert årsverk i departementsfellesskapet bruk og kan si noe om vår arealutnyttelse. Bygningsmassen som departementene benytter varierer lite. Derfor vil variasjoner i antall årsverk i stor grad være det som gjør utslag på hvor store areal hvert årsverk beslaglegger i departementsfellesskapet. Det er viktig å understreke at arealeffektiviteten påvirkes i stor grad av sikkerhetstiltak som forhindrer deling eller fremleie av ledige arealer.

I 2016 forbrukte et årsverk i departementsfellesskapet 53,4 kvadratmeter areal. I 2017 var tallet 54,6 kvadratmeter, i 2018 hadde tallet sunket til 52,4 kvadratmeter areal, og i 2019 beslagla et årsverk i departementsfellesskapet 51,8 kvadratmeter. I 2020 beslagla ett årsverk i departementsfellesskapet 40,9 kvadratmeter.

Illustrasjon: iStock/Mykya Dolmatov

Design og trykk: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
April 2022